

مذاکرات با عمان

به کدام نقطه می‌رسد؟

بازگشایی کامل تنگه

منوط به اجرای تعهدات کامل امریکا

صفحه ۲

نیاز اقتصاد ایران

«تعالُد» بررسی می‌کند

اقتصاد ایران با این حجم از زنان تحصیلکرده چه کرده‌است؟

زنان تحصیلکرده

اقتصاد بی‌بهره

صفحه ۸

یادداشت-۱

از «بازار»
تا «نابازار»!

«بازار یک مکان یا یک چیز نیست، بازار یک فرآیند است»
(لودویگ فون میزس)

بازار مفهومی سهل و ممتنع است.

را صرافا در معنای محصل و مکانی برای خرید و فروش کالا و خدمات در ساختاری فیزیکی در برگیرنده فروشگاه‌ها و مراکز خرید و راسته‌ها و... خلاصه کنیم و «ممتنع» است اگر آن را امری انتزاعی (البته واقعی) و در برگیرنده حقوق مالکیت، سازو کار قیمت‌گذاری و حقوق کار آفرینان و تولید و توزیع کنندگان و مشتریان و مصرف‌کنندگان در نظر بیاوریم.

آقای پزشک‌بان در گفت‌وگوی رسانه‌ای اخیر خود در پاسخ به این سوال که تدبیر دولت برای مدیریت بازار و مواجهه با فرصت‌طلبان چیست، گفتند: «با کمک اصفاف تخلفات گرانی را پیگیری و با آن مقابله می‌کنیم» (روزنامه جوان- ۱۸/۵). چندی پیش نیز معاون اول ایشان از آمادگی دولت برای واگذاری اختیاراتش در قیمت‌گذاری کالاها و خدمات به اصفاف سخن گفت: «دولت بازار را از خود جدا نمی‌داند و معتقد است بسیاری از امور، از جمله نظارت بر بازار، باید با مشارکت خود اصفاف انجام شود و دولت آماده واگذاری اختیارات حوزه بازار به اصفاف است» (ایسنا- ۱۰/۵/۱۴۰۵).

این سخنان و سیاست‌های پیشنهادی دولت همان کژراهه‌ای است که در سیاست‌های اصل ۴۴ نیز اتفاق افتاد. سیاست‌هایی که به ظاهر برای کاهش حضور و مداخلات دولت و افزایش سهم و نقش بخش خصوصی در اقتصاد طراحی و اجرا شد و متأسفانه نه فقط به آن اهداف نرسید بلکه به تضعیف ساختار تولیدی و صنعتی و نظام بانکی و انرژی و عدم شفافیت مالیاتی و نقض قوانین محیط زیستی و... فضا ایجاد کرد. این وضعیت شدت غیرقانونی کرد و د و بنگاه‌های خصوصی و آن بخش از بنگاه‌های واگذاری را در وضعیت آفر چمر قرار دادند. وضعیتی که در آن مالکان و صاحبان بنگاه‌ها بدیهی و اساسی‌ترین حق خود یعنی تعیین قیمت محصولاتشان محرومند و در واقع به نوعی کارمند دولت محسوب می‌شوند و تابع بخشنامه‌های و دستورالعمل‌های هر روزه آن در گفتار رئیس دولت و سیاست‌پیشنهادهای معاون اول وی در مورد واگذاری اختیارات دولت در بازار به اصفاف نیز در صورت اجرا آنچه واقع می‌شود آن است که به جای دولت، این اصفاف و تشکیلات محیط زیستی و سیاست‌پیشنهادهای آن به نقض حقوق خود که مبادله آزاد کالا و خدمات است بر خواهند خاست و اگر اکنون دولت ناقض این حقوق اساسی است این حق کذب به خود صنف واگذار می‌شود تا بر ضد خود و البته مصرف‌کنندگان که اکثریت شهروندان را تشکیل می‌دهند، اقدام کنند. قانع در فاجعه! قیمت‌گذاری دولتی که می‌تواند با منفعّت‌طلبی صنفی همراه شده و حقوق مصرف‌کنندگان را بیش از آنچه هم امروز هست تضعیف کند و انحصار صنفی را به فهرست بدبختی‌های اقتصادی این سرزمین بیفزاید. همان گونه که عملکرد بنگاه‌های خصوصی و هرج و مرج ایجاد شده وضعیتی را به وجود آورده که صدر حجت به اقتصاد دولتی و بنگاه‌های دولتی که حداقلی از نظم و پاسخگویی را داشتند.

مشکل به نظر از اینجا آغاز شده و قدمتی بیش از یک صد ساله و از زمان شکل‌گیری اقتصاد مدرن در مین مان دارد که دولت (نظام حکمرانی) به جای عرضه کالای عمومی (امنیت، ثبات مولفه‌های اقتصاد کامل، ایجاد زیر ساخت‌ها و بهداشت و آموزش عمومی) به کار عرضه کالای خصوصی پرداخت که همان مداخله در بازار و تعیین قیمت مرغ و تخم مرغ و پیاز و سیب زمینی و... است. این جابه‌جایی وظایف و کارویژه‌های دولت، بزرگ‌ترین و هسته کانونی بحران‌ها و ابرچالش‌های اقتصادی کشور است. اجر چالشی که مانع ایجاد بازار «در معنای واقعی و اصیل خود شده و «بازار» را شکست داده است که دولت در آن همه کاره است. این روزها که در گرمیادداشت ۱۲۰ سالگی مشروطیت به سر می‌بریم و بد نیست این معضل تاریخی را از زبان یکی از پیشروان این جنبش و نهضت‌اصیل بشنویم که پس از حدود یک قرن و نیم قبل عنوان می‌کند «تکلیف عامه دول سه چیز است» اول- «راشکند کلاه خلع‌السلطنه و من در آوردی و غیر علمی سعی در اختراع چرخ از ابتدا نداشته باشیم.

حسین حقگو

ممنوعیت اضافه برداشت بانک‌ها از منابع بانک مرکزی بار دیگر از سوی رئیس کل بانک مرکزی با جدیت مورد تأکید قرار گرفت. موضوعی که طی چهار-پنج ماه اخیر هم صفر شده و اجازه آن به بانک‌ها داده نشده است تا سرعت تورم کاسته شود. بانک مرکزی کنترل اضافه برداشت بانک‌ها را در کنار کنترل مقداری تر از نامه و جلوگیری از شناسایی

حسن‌هانی‌زاده در گفت‌وگو با «تعالُد» از پیمان مکه و مذاکرات ایران و عمان می‌گوید

تلاش برای پر کردن خلأ امریکا

زهراسلیمانی | تحولات اخیر منطقه نشان می‌دهد کشورهای خلیج فارس و بازیگران موثر خاورمیانه در حال بازتعریف مناسبات امنیتی خود هستند. در این میان، مذاکرات ایران و عمان درباره مدیریت تردد در رای‌ی در تنگه هرمز و امضای پیمان نظامی میان عربستان، ترکیه و پاکستان، دو تحول مهم به شمار می‌روند که هر یک بخشی از نگرانی‌های امنیتی منطقه را بازتاب می‌دهند. مذاکرات تهران و مسقط، بنابر آراء بی‌بی‌سی‌های مطرح شده، همچنان در جریان است و طولانی شدن آن به پیچیدگی‌های فنی و جغرافیایی تنگه هرمز بازمی‌گردد. تفاوت عمیق آب در بخش شمالی و جنوبی تنگه موجب شده است کشتی‌های بزرگ با آبخور بالا عمدتاً از مسیرهای واقع در بخش شمالی عبور کنند. از این رو، دو کشور در تلاش هستند تا تفکیک‌مسیر تردد کشتی‌های کوهک و بزرگ، چارچوبی برای مدیریت امنیت، تردد و عوارض عبور ایجاد کنند. اهمیت این مذاکرات در آن است که می‌تواند بدون دخالت قدرت‌های فرامنطقه‌ای و بر پایه تفاهم مستقیم کشورهای ساحلی به نتیجه برسد.

در سوی دیگر، پیمان امنیتی میان عربستان، ترکیه و پاکستان را می‌توان واکنشی به کاهش اعتماد و ریاض به چتر امنیتی امریکا دانست. عربستان با آنکه به توان نظامی پاکستان و تحرولات اخیر منطقه نشان می‌دهد کشورهای خلیج فارس و بازیگران موثر خاورمیانه در حال بازتعریف مناسبات امنیتی خود هستند. در این میان، مذاکرات ایران و عمان درباره مدیریت تردد در رای‌ی در تنگه هرمز و امضای پیمان نظامی میان عربستان، ترکیه و پاکستان، دو تحول مهم به شمار می‌روند که هر یک بخشی از نگرانی‌های امنیتی منطقه را بازتاب می‌دهند. مذاکرات تهران و مسقط، بنابر آراء بی‌بی‌سی‌های مطرح شده، همچنان در جریان است و طولانی شدن آن به پیچیدگی‌های فنی و جغرافیایی تنگه هرمز بازمی‌گردد. تفاوت عمیق آب در بخش شمالی و جنوبی تنگه موجب شده است کشتی‌های بزرگ با آبخور بالا عمدتاً از مسیرهای واقع در بخش شمالی عبور کنند. از این رو، دو کشور در تلاش هستند تا تفکیک‌مسیر تردد کشتی‌های کوهک و بزرگ، چارچوبی برای مدیریت امنیت، تردد و عوارض عبور ایجاد کنند. اهمیت این مذاکرات در آن است که می‌تواند بدون دخالت قدرت‌های فرامنطقه‌ای و بر پایه تفاهم مستقیم کشورهای ساحلی به نتیجه برسد.

در سوی دیگر، پیمان امنیتی میان عربستان، ترکیه و پاکستان را می‌توان واکنشی به کاهش اعتماد و ریاض به چتر امنیتی امریکا دانست. عربستان با آنکه به توان نظامی پاکستان و تحرولات اخیر منطقه نشان می‌دهد کشورهای خلیج فارس و بازیگران موثر خاورمیانه در حال بازتعریف مناسبات امنیتی خود هستند. در این میان، مذاکرات ایران و عمان درباره مدیریت تردد در رای‌ی در تنگه هرمز و امضای پیمان نظامی میان عربستان، ترکیه و پاکستان، دو تحول مهم به شمار می‌روند که هر یک بخشی از نگرانی‌های امنیتی منطقه را بازتاب می‌دهند.

یادداشت-۲

پاتک نرخ بهره به بازار سرمایه

در مورد افزایش نرخ بهره بانکی می‌توان از جوانب مختلف اقتصادی، مالی و حتی روانشناسی بازار به این موضوع پرداخت. افزایش نرخ بهره در شرایط عادی اقتصادی یکی از ابزارهای سیاست‌های بانک مرکزی برای کنترل نقدینگی، کاهش تقاضای سفته‌بازانه و مهار تورم است؛ اما در اقتصادی که با تورم ساختاری، کسری بودجه، محدودیت‌های خارجی، تحریم، ناپایداری اقتصادی و سایر ریسک‌های سیاسی و نظامی مواجه است، اثرگذاری این سیاست می‌تواند کاملاً متفاوت باشد. در شرایط فعلی کشور که همچنان سایه جنگ و ناپایداری‌های سیاسی و اقتصادی بر فضای تصمیم‌گیری حاکم است و محاصره و محدودیت‌های اقتصادی در طول زمان به تولید، سرمایه‌گذاری و تجارت خارجی فشار وارد می‌کند، افزایش نرخ بهره اگر به شکل قابل توجهی انجام نشود، در کوتاه‌مدت می‌تواند برای سرمایه‌های بزرگ جذابیت ایجاد کند. طبیعی است که وقتی بانک‌ها و بازارهای با درآمد ثابت نرخ‌های بالاتری ارائه می‌کنند، بخشی از سرمایه‌گذاران، به خصوص سرمایه‌گذارانی که ریسک‌گریز هستند، ممکن است ترجیح دهند بخشی از سرمایه خود را از دارایی‌های پرریسک خارج کرده و به سمت سپرده‌ها و اوراق و سایر ابزارهای کم‌ریسک‌تر منتقل کنند. اما باید توجه داشت که نیت بانک مرکزی از افزایش نرخ بهره، صرفاً جذب کردن سپرده‌های نیست، بلکه هدف اصلی، جمع‌آوری نقدینگی از سطح جامعه و کاهش سرعت گردش پول است. بانک مرکزی تلاش می‌کند

علی رحمانی

ظرفیت‌های دفاعی ترکیه، در پی ایجاد ساز و کاری جایگزین برای تأمین امنیت خود است، با این حال، محدودیت‌های سیاسی و نظامی اعضای پیمان، کارآمدی آن را با پرسش مواجه می‌کند. ترکیه به دلیل عضویت در ناتو برای هرگونه مداخله نظامی محدودیت‌هایی دارد و پاکستان نیز الزام‌دراز عات منطقه‌ای عربستان مشارکت مستقیم نخواهد کرد. در مجموع، تحولات اخیر بیش از آنکه نشانه شکل‌گیری یک نظم امنیتی پایدار باشد، بیانگر تلاش کشورهای منطقه برای کاهش وابستگی به امریکا و مدیریت مستقل بحران‌ها است.

■ با این توصیف، آیا پیمان مکه می‌تواند جایگزین مناسبی برای حضور امریکا باشد؟

خیر. عربستان با این تلقی که می‌تواند از نظامی پاکستان (به عنوان یک قدرت هسته‌ای) و ترکیه (به عنوان کشوری اسلامی باتوان نظامی) بهره‌برداری و پیمان را امضا کرده است، اما این توافق ماهیتی شکلی و ظاهری دارد. ترکیه عضو ناتو است و نمی‌تواند بدون موافقت این سازمان، ارتش خود را برای دفاع از کشور دیگری ازمع کند. ترکیه و پاکستان نیز صرفاً بر اساس ملاحظات اقتصادی و مالی به این پیمان تاداده‌اند و تمایل ندارند در منازعات احتمالی عربستان با سایر کشورهای منطقه فعالی داشته باشند.

■ تحولات اخیر منطقه، از پیمان نامه مکه تا رای‌بینی ایران و عمان و احتمال حرکت منطقه به سمت آتش‌بس، چه چشم‌اندازی را ترسیم می‌کند؟

یادداشت-۳

افق همکاری اقتصادی با استرالیا

روابط اقتصادی ایران و استرالیا در سال گذشته تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل سیاسی، تحریمی و منطقه‌ای با محدودیت‌های جدی مواجه بوده است؛ با این حال به گفته رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و استرالیا، ظرفیت‌های اقتصادی، علمی و انسانی میان دو کشور همچنان پابرجاست و تلاش شده است ارتباط میان فعالان اقتصادی حفظ شود. حمیدرضا منقابی، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و استرالیا، با اشاره به عملکرد این اتاق در سال گذشته، حفظ ارتباطات تجاری، شبکه‌سازی میان فعالان اقتصادی، تبادل اطلاعات، بازار و برگزاری نشست‌های تخصصی را از جمله محورهای فعالیت این مجموعه عنوان کرده است. به گفته او، با وجود کاهش سطح روابط دیپلماتیک و محدودیت‌های موجود، اتاق مشترک تلاش کرده است ارتباط میان اعضا و طرف‌های تجاری دو کشور را حفظ کند. یکی از مهم‌ترین موانع توسعه روابط اقتصادی دو کشور، مشکلات ناشی از تحریم‌ها و محدودیت‌های نظام بانکی بین‌المللی است. نبود کانال‌های مالی پایدار، دشواری نقل و انتقال وجوه، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و بیمه، محدودیت‌های صدور ویرا و کاهش سطح روابط سیاسی، اجرای بخشی از پروژه‌ها و برنامه‌های تجاری را با کندی مواجه کرده است. در کنار این عوامل، افزایش ریسک‌های اقتصادی و بی‌ثباتی‌های منطقه‌ای نیز باعث شده سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها احتیاط‌بیشتری نسبت به آغاز همکاری‌های جدید اقدام کنند. در چنین شرایطی، حفظ ارتباطات

حمیدرضا منقابی

ممنوعیت اضافه برداشت بانک‌ها از منابع بانک مرکزی به طور جدی اعمال می‌شود

پول اضافه نداریم!

واژگزار بر تورم دانسته و بر ضرورت کنترل این دو متغیر تأکید کرده است. بانک‌ها در شرایط عادی باید میان منابع و مصارف خود تعادل برقرار کنند؛ اما زمانی که یک بانک با کسری نقدینگی مواجه می‌شود و منابع مورد نیاز خود را از بازار یا سایر بانک‌ها تأمین نمی‌کند، ممکن است به منابع بانک مرکزی متوسل شود. این فرآیند در قالب اضافه

برداشت استفاده از خطوط اعتباری بانک مرکزی خود را نشان می‌دهد. مسأله‌ها از آنجا اهمیت پیدا می‌کند که تداوم اضافه برداشت می‌تواند به افزایش پایه پولی منجر شود. به بیان ساده، زمانی که بانک‌ها برای پوشش کسری منابع خود به بانک مرکزی متکی می‌شوند، در صورت تداوم این وضعیت، پول بر قدرت...

تجربه تاریخی نیز نشان داده که اینگونه ائتلاف‌ها کارآمد نیستند. در جنگ عربستان علیه یمن که از فروردین ۱۳۹۴ آغاز شد، ریاض با تشکیل ائتلافی ۱۴گانه صرف هزینه‌ای بالغ بر ۳۵۰ میلیارد دلار طی هشت سال، در نهایت در برابر اراده ملت یمن تسلیم شد. بنابراین، پیمان مکه که با اهداف مقابله با انحصارالله و همچنین ایجاد بازدارندگی در برابر پاسخ احتمالی ایران به پایگاه‌های امریکایی در صورت هرگونه ماجراجویی و اشتگن شکل گرفته، محکوم به شکست است.

■ در خصوص مذاکرات ایران و پادشاهی عمان و پیرامون تنگه هرمز چه آراء بی‌بی‌سی دارید؟

مذاکرات تهران و مسقط همچنان در جریان است. دلیل طولانی شدن روند دستیابی به خروجی نهایی، پیچیدگی‌های فنی و جغرافیایی تنگه هرمز است. مشخصات این گذرگاه آبی بسیار خاص است؛ در بخش شمالی که در حريم آبی ایران قرار دارد، عمق آب بسیار زیاد است، در حالی که در بخش جنوبی (سمت عمان) به دلیل وجود صخره‌های دریایی، عمق گدگه کمتر است. این موضوع باعث شده کشتی‌های بزرگ با آبخور بالا مجبور به تردد از بخش شمالی شوند که در مدیریت امنیت و وضع عوارض عبور، مشکلاتی ایجاد کرده است. هم‌اکنون ایران و پادشاهی عمان در حال مذاکره برای دستیابی به یک راه‌حل فنی نهایی جهت تفکیک مسیر تردد کشتی‌های کوچک و بزرگ هستند. این موضوع بدون دخالت ایالات متحده و با تفاهم طرفین حل و فصل شود.

تجربه تاریخی نیز نشان داده که اینگونه ائتلاف‌ها کارآمد نیستند. در جنگ عربستان علیه یمن که از فروردین ۱۳۹۴ آغاز شد، ریاض با تشکیل ائتلافی ۱۴گانه صرف هزینه‌ای بالغ بر ۳۵۰ میلیارد دلار طی هشت سال، در نهایت در برابر اراده ملت یمن تسلیم شد. بنابراین، پیمان مکه که با اهداف مقابله با انحصارالله و همچنین ایجاد بازدارندگی در برابر پاسخ احتمالی ایران به پایگاه‌های امریکایی در صورت هرگونه ماجراجویی و اشتگن شکل گرفته، محکوم به شکست است.

■ در خصوص مذاکرات ایران و پادشاهی عمان و پیرامون تنگه هرمز چه آراء بی‌بی‌سی دارید؟

مذاکرات تهران و مسقط همچنان در جریان است. دلیل طولانی شدن روند دستیابی به خروجی نهایی، پیچیدگی‌های فنی و جغرافیایی تنگه هرمز است. مشخصات این گذرگاه آبی بسیار خاص است؛ در بخش شمالی که در حريم آبی ایران قرار دارد، عمق آب بسیار زیاد است، در حالی که در بخش جنوبی (سمت عمان) به دلیل وجود صخره‌های دریایی، عمق گدگه کمتر است. این موضوع باعث شده کشتی‌های بزرگ با آبخور بالا مجبور به تردد از بخش شمالی شوند که در مدیریت امنیت و وضع عوارض عبور، مشکلاتی ایجاد کرده است. هم‌اکنون ایران و پادشاهی عمان در حال مذاکره برای دستیابی به یک راه‌حل فنی نهایی جهت تفکیک مسیر تردد کشتی‌های کوچک و بزرگ هستند. این موضوع بدون دخالت ایالات متحده و با تفاهم طرفین حل و فصل شود.

یادداشت-۴

معادلات جدید
در بازار کار ایران

محمدحسین ادیب

در حال حاضر حدود ۸۰ درصد از فعالان اقتصادی ایران با مشکلات بسیار جدی مواجه هستند. این چالش بزرگ، آنها را عملاً به فعالان اقتصادی «کم‌کار» تبدیل کرده است. این تحلیل با آمار رسمی سازمان امور مالیاتی نیز همخوانی دارد، جایی که رئیس این سازمان اعلام کرد از میان ۱۲ میلیون روئنده مالیاتی ثبت شده، حدود ۹ میلیون نفر از پرداخت مالیات معاف شده‌اند. معاینات این حجم عظیم از فعالان اقتصادی به معنای آن است که میزان فروش و درآمد ناخالص آنها از سقف‌های تعیین شده پایین‌تر است و عملاً بیزینس آنها سودآوری مالیات‌پذیر ندارد. در واقع، این فعالان اقتصادی دیگر نمی‌توانند مخارج جاری ملک تجاری یا هزینه‌های جاری بیزینس خود را از محل درآمد حاصل از کسب‌وکار تأمین کنند. آنها را در حال حاضر از محل پس‌اندازهای گذشته خود زندگی می‌کنند که پس‌اندازها عمدتاً در قالب دریافت اجاره‌بها یا سود سپرده‌های بانکی تعریف می‌شود. اگرچه اولویت تأمین معاش این گروه با دو منبع است، اما همواره این گونه نیست و منابع دیگر نیز دخیل هستند. نکته جالب توجه این است که بسیاری از این افراد به دلیل دارا بودن دارایی‌های ثابت غیرمنقول، همچنان احساس ثروتمند بودن می‌کنند، چراکه دارایی‌های آنها ارزش اسمی خود را حفظ کرده است، هر چند که در شرایط رکود فعلی، خریداری برای ملک یا دارایی آنها وجود نداشته باشد. این احساس ثروتمندی از منظر روانی مانع آفرینشی انگیزه آنها می‌شود، اما واقعیت اقتصادی تغییر نکرده و این بدنه سنتی بازار تا زمان انتقال نسل‌ها تغییر جدانی نخواهد کرد. تجربیات بازارهای توسعه‌یافته دنیا نظیر معاملات مسکن در ایالات متحده نیز نشان می‌دهد که تحولات عمیق در این ساختارها فرآیندی بسیار زمان‌بر است و بدنه سنتی بازار در برابر تغییرات سریع مقاومت می‌کند. مردم عادی و حتی برخی تحلیلگران، دامنه و عمق تغییرات ساختاری اقتصاد را بسیار ساده‌تر و سریع‌تر از آنچه در واقعیت رخ می‌دهد، تصور می‌کنند. بخش دیگری از این تغییرات ساختاری خود را در تغییر قیمت‌گذاری مشاغل نشان می‌دهد. برای ملموس شدن این موضوع می‌توان به مقایسه دو رویداد واقعی در بازار خدمات تهران پرداخت، جایی که هزینه یک اصلاح موی ۱۵ دقیقه‌ای در آرایشگاه‌ها به تعرفه ۵۰۰ و ۱۱۱ دقیقه‌ای یک پیاده‌نویس در آن رانمفی تلقی کرد. تعرفه سنتی میان یک آرایشگر جوان ۳۰۰۰ و یک پزشک با چندین دهه تجربه تخصصی و کاری، نشان‌دهنده آن است که بازار در حال بازتعریف ارزش‌های سیاسی و اقتصادی است. این قیمت‌گذاری جدید لزوماً بازتاب‌دهنده ارزش‌گذاری واقعی ذهنی گذشته ما نیست، بلکه به سطح متفاوتی از توسعه اجتماعی تعلق دارد. نباید با عینک قضاوت‌های سنتی به این پدیده نگاه کرد. رانمفی تلقی کرد، تعرفه سنتی جامع‌آرزش مشاغل دیگر جاری‌وساری نیست و قضاوت درباره خوب یا بد بودن آن سودی ندارد، چرا که این مکذیم خود کار بازار است که قیمت‌ها را بر اساس عرضه، تقاضا و نیازهای روز جامعه تعیین می‌کند. **ادامه در صفحه ۳**